

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะ
ของไมเคิลแอนเจโล

วนิดา เปรมวูฒิ

004420

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

AN ANALYTICAL STUDY OF PHILOSOPHY
IN MICHAEL ANGELO'S ART

Wanida Preamwut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะของ
ไมเคิลแอนเจโล

โดย

น.ส. วนิดา เปรมวุฒิ

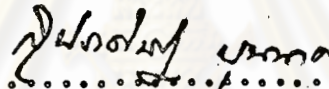
ภาควิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ กীরติ บุญเจือ

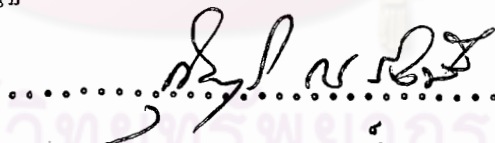
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประทีฐ บุนนาค)

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

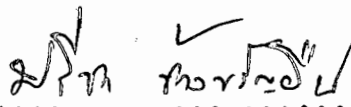
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร ณ รังษี)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กীরติ บุญเจือ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชฎา ช่างขวัญยืน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญาในศิลปะของ
ไมเคิลแองเจโล

ชื่อนิสิต

น.ส.วนิกา เปรมวุฒิ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ

ภาควิชา

ปรัชญา

ปีการศึกษา

2522

บทคัดย่อ

การวิจัยปริญญานั้นนอกจากจะกระทำไ้จากวรรณกรรมปรัชญาแล้ว เรา
สามารถที่วิจัยไ้จากงานศิลปกรรมด้วย ทั้งนี้โดยเชื่อว่าศิลปินต่างก็มีปรัชญาบริสุทธิ์ประจำ
ใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ทางศิลปะ วิทยานิพนธ์นี้จึงมีคุณค่า
มุ่งหมายที่จะค้นหาปรัชญาที่แฝงอยู่ในศิลปกรรมของ ไมเคิลแองเจโล ซึ่งเป็นศิลปินชั้นนำ
คนหนึ่งของโลก

การวิจัยนี้กระทำโดยศึกษาจากจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม
และวิเคราะห์จากข้อเขียนอันมีหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่วิจารณ์งานของ ไมเคิลแองเจโล
ในเชิงปรัชญาเป็นส่วนประกอบ

บทที่ 2 นำเข้าประเด็นวิจัยโดยกล่าวถึงสภาวะแวดล้อมทางสังคมและแนวคิด
ทางปรัชญาในสมัยของ ไมเคิลแองเจโล ระยะเวลาดังกล่าวนี้อยู่ในสมัยเรอแนซซงของ ส โอัน
เป็นสมัยแห่งการฟื้นฟูแนวคิดมนุษยนิยม ซึ่งแฝงอยู่ในค่านิยมธรรมเนียม ประเพณี วิชาการ
ความรู้ และศิลปะ โดยมีศูนย์กลางของความเจริญในระยะแรกอยู่ที่เมืองฟลอเรนซ์ แต่
ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 15 ได้เกิดความวุ่นวายทางสังคมทำให้ฟลอเรนซ์มีการเปลี่ยนแปลง
ในทางเสื่อมลง บรรดานักวิชาการและศิลปินต่างหลบหนีออกจากเมือง โดยเฉพาะพวก
ศิลปินซึ่ง ไมเคิลแองเจโล เป็นคนหนึ่งในจำนวนนั้น ได้ย้ายไปสร้างความเจริญที่กรุงโรม
ทั้งนี้เพราะพระสันตะปาปาทรงให้ความสนใจและสนับสนุนงานศิลปกรรมเป็นอย่างมาก
กรุงโรมจึงกลายเป็นศูนย์กลางของศิลปกรรมของยุโรป แนวคิดทางปรัชญาของลัทธิมนุษนิยม

จากเมืองฟลอเรนซ์และหลักปรัชญาของศาสนาคริสต์จากกรุงโรม จึงมีส่วนอย่างมากที่จะส่งผลให้ไมเคิลแอนเจโลได้เกิดความคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม

บทที่ 3 วิเคราะห์ถึงหลักปรัชญาและศาสนาที่ไมเคิลแอนเจโลได้นำมาใช้ในงานศิลปกรรม ส่วนใหญ่ได้แก่ปรัชญาพลาโตใหม่ (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิมนุษยนิยม) ในส่วนที่เกี่ยวกับความงามซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ชนิด คือ ความงามที่เราสามารถสัมผัสได้ และความงามอันสูงสุด ซึ่งเป็นแม่แบบแห่งความงามทั้งหลายที่ปรากฏในโลกนี้ นอกจากนี้ความเชื่อและศรัทธาในผลงานของท่านซาโวนาโรลา ซึ่งเป็นพระโดมินิกัน ได้ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจสำหรับไมเคิลแอนเจโลที่จะนำเอาศิลปกรรมมาเป็นเครื่องมือรับใช้ศาสนา ประกอบกับไมเคิลแอนเจโลเป็นคนที่ศรัทธาและเชื่อมั่นในพระเจ้าเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เขาจึงเชื่อว่าความงามตามทัศนะปรัชญาของพลาโตและพระเจ้าตามทัศนะของศาสนาคริสต์มิได้มีความแตกต่างกันแต่เป็นสิ่งเดียวกันที่เป็นความจริงอันสูงสุด เพราะฉะนั้นไมเคิลแอนเจโลจึงได้ประนีประนอมแนวความคิดทั้งสองในงานศิลปกรรม ทำให้ผลงานของเขามีลักษณะพิเศษกว่าศิลปินคนอื่น ๆ ในสมัยนั้น ซึ่งมักจะสร้างศิลปกรรมในทัศนะใดทัศนะหนึ่ง งานของไมเคิลแอนเจโลจึงมีความยิ่งใหญ่และเป็นที่ยอมรับยกย่องตลอดมา

บทที่ 4 วิเคราะห์ปรัชญาในงานศิลปกรรมที่สำคัญ ๆ ของไมเคิลแอนเจโลอันได้แก่งานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ในการวิเคราะห์ผลงานเหล่านี้ได้ทำให้เราเห็นเนื้อหาของงานศิลปกรรมส่วนใหญ่ (ยกเว้นงานประติมากรรมบัคคัส) เป็นเรื่องราวของศาสนาคริสต์ซึ่งอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมและภาคพันธสัญญาใหม่ แต่มีความงามตามทัศนะของศิลปินที่จะให้ความงามแก่ศิลปกรรมนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด เมื่อจิตของเราหยั่งถึงความงามนั้น ความศรัทธาจะเกิดขึ้นทำให้เราปรารถนาบรรลุถึงสวรรค์อันเป็นสถานที่สถิตของพระผู้เป็นเจ้า และมีความปรารถนาที่จะมีชีวิตร่วมกับพระองค์ การตรึงตรองในความงามจึงเป็นทางแห่งความรอดที่จะทำให้เราเข้าถึงความเป็นจริงอันสูงส่งนั่นคือ

พระเจ้าผู้ทรงไว้ซึ่งความงามอันสูงสุด การวิเคราะห์ศิลปกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้ เราได้เห็นแนวคิดทางปรัชญาซึ่งแฝงอยู่ในงานศิลปกรรมเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นว่า ศิลปะนั้นเราสามารถนำมาใช้เป็นสื่อ หรือเครื่องมือในการอธิบายความคิดทางปรัชญาให้ คนโดยทั่วไปเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะผู้เฝ้าการศึกษาซึ่งไม่มีโอกาสเข้าใจแนวคิดทาง ปรัชญา ได้มีโอกาสรู้และเข้าใจ ทั้งยังสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และ สังคม

จากผลของการวิเคราะห์เราจึงสรุปได้ในบทที่ 5 ว่า งานศิลปกรรมของ ไมเคิลแองเจโล โค้สสะท้อนให้เราเห็นปรัชญาพลาโตใหม่ และปรัชญาของศาสนาคริสต์ ซึ่งว่าด้วยเรื่องราวที่อยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมและใหม่ รวมทั้งจริยธรรม ของศาสนา เนื้อหาของปรัชญาที่กล่าวมานี้จึงแยกออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ อภิปรัชญา ญาณวิทยา และ จริยศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาทั้ง 3 ลักษณะนี้เป็นแนวคิดที่สำคัญ ซึ่งศิลปินได้ แสดงออกมาในรูปของศิลปกรรม จึงเป็นที่เข้าใจง่ายกว่าในรูปการพิมพ์ตามหลักสูตรกวีทยา- นับเป็นความฉลาดของศิลปินในการนำเอาความคิดปรัชญาเข้ามาแฝงไว้ในงานศิลปกรรม อันแสดงให้เห็นว่าศิลปินจะต้องมีหลักปรัชญาบริสุทธิ์ประจำใจ ซึ่งปรากฏออกมาเป็นพื้นฐาน ในการสร้างสรรค์ หลักปรัชญาบริสุทธิ์เหล่านี้ศิลปินอาจได้รับมาจากสภาวะแวดล้อมทาง สังคม และจากการศึกษา

ดังนั้นงานศิลปกรรมของไมเคิลแองเจโลนี้ นอกจากสอนศีลธรรม และจริยธรรม ทางศาสนาให้แก่คนโดยทั่วไปแล้ว ยังสามารถตอบปัญหาทางปรัชญาซึ่งมนุษย์ส่วนมากกำลัง แสวงหาคำตอบอยู่ในขณะนั้น.

Thesis Title An Analytical Study of Philosophy in
 Michael Angelo's Art
Name Miss Wanida Preamwut
Thesis Advisor Associate Professor · Kirti Bunchua
Department Philosophy
Academic Year 1979

ABSTRACT

Philosophical research can be done from work of other than from philosophical literature. On the belief that artists have some sort of pure philosophy in mind as the foundation of their creativity, this study is aimed to analyze the philosophy in Michael Angelo's works of art, one of the greatest masters of the world.

The research is done mainly on Michael Angelo's painting, sculpture, architecture, and partly on criticisms on his work of art.

Chapter 2 starts the analysis by proposing the social environment and the philosophical ideas in the time of Michael Angelo, the Reanissance, the time during which Humanism was revived, and generally found in culture, tradition, knowledge and art. The period was originated in Florence. In the 15th century, Florence was deteriorated by its social and depression. The learned and the artists, especially the group of which Michael Angelo was a member, fled from Florence to Rome. As the Pope of the Renaissance were very much interested in, and encouraged the works of art, Rome became the center of European .

art, Thus the Humanism in Florence and the Christian philosophy in Rome influenced Michael Angelo's Works of art.

Chapter 3 analyzes the philosophy and the religion found in Michael Angelo's works of art, which was mainly Neo-Platonism (Part of Humanism). As for beauty, which may be divided into 2 types: the sensory beauty and the absolute beauty as source of all beauty in this world. Michael Angelo's belief and faith in Savonarola, a Dominican priest, inspired Michael Angelo to create works art for serving religion. Together with faith in God, Michael Angelo believed that beauty in Plato's philosophy and God in christian religion were not different entities, but they were one and the same: the ultimate reality. Thus Michael Angelo reconciliated these two ideas in his works of art. This characteristic distinguished him from his contemporary artists who were fond of creating works of art based on only one philosophical idea.

Chapter 4 analyzes the philosophical ideas in Michael Angelo's main works of art: painting, sculpture and architecture. From the research, we see that most of his works of art (except the sculpture, Bacchus) were based on the story of the New and Old Testaments. Michael Angelo had the idea of creating absolute beauty. If we could reach this beauty, faith would arise and lead us to Heaven, the Kingdom of God, and to be one with Him. To contemplate on beauty is the way of our salvation to the absolute reality, that is God, who is also the Absolute Beauty. The research enables us to see the philosophical ideas in the works of art, and also shows that art could be used as media or tools to explain the philosophical ideas to the public, especially the uneducated, whose chance to learn and understand is limited.

People may learn philosophy and practise it in such a way to yield benefits to their society.

The result of the research can be summed up as follows: Michael Angelo's works of art reflect Neo-platonism, Christian philosophy and Ethics of the religion. The subject can be separated into 3 points: metaphysics, epistemology and ethics. These appearing in the art form, are more understandable to the people than in the logical form. It indicates that artists have some pure philosophy in mind which might be inspired by the social environments, and by their education.

Therefore, Michael Angelo's works of art teach not only morals and ethics, but also answer philosophical problems for the people who have questions in their mind.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กীরติ บุญเจือ (ราชบัณฑิต) อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ประคุณยิ่งทั้งในค่านวิชาและการเงิน รวมทั้งคณาจารย์และหน่วยงานดังนี้

คือ ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ (ราชบัณฑิต) อาจารย์ผู้ให้กำลังใจและให้คำแนะนำ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รั้งนี้ ผู้ให้กำลังใจและให้คำแนะนำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกศวิสิษฐ์ ผู้ให้กำลังใจและ ความอนุเคราะห์ในการติดต่อทางการเงิน เพื่อทำวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา ช่างขวัญยืน ผู้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัจจร สุนพงษ์ศรี ผู้ช่วยหาเอกสารสำหรับประกอบการค้นคว้าและวิจัย

อาจารย์สัญญา วงศ์อร่าม ผู้ช่วยหาหนังสือสำหรับประกอบการค้นคว้าและวิจัย

อาจารย์เฉลิมเกียรติ ฉนวนวล ผู้ช่วยหาหนังสือสำหรับประกอบการค้นคว้าและวิจัย

อาจารย์สมัย ชินะฉา ผู้ให้ความอุปการะทางด้านการเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ทุนในการทำวิจัย

นอกจากนี้ยังมี คุณพ่อและคุณแม่ผู้ให้กำเนิด คุณพ่ออัลฟองโซ เคอฮวน อาจารย์ทิพา เทพอักษรพงศ์ และ คุณปรเมษฐ์ ขำเขียว ท่านเหล่านี้ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์และยังเป็นผู้ที่ให้ความสว่างในชีวิตของข้าพเจ้าตลอดมา.

หากวิทยานิพนธ์นี้มีส่วนคืออยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบบูชาคุณบรรคาคณาจารย์
ที่ได้สั่งสอนผู้เขียนทั้งในทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งไมเคิลแอน เจโล ศิลปินเอกของโลก
และบรรคาคณาผู้เขียนหนังสือที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียน.

วนิกา เปรมวุฒิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
รายการรูปประกอบ	ณ

บทที่

1 1 บทนำ	1
2 2 สภาพแวดล้อมและแนวคิดทางปรัชญาในสมัยของไมเคิลแอนเจโล	6
3 3 หลักปรัชญาและศาสนาที่ไมเคิลแอนเจโลนำมาใช้ในงานศิลปกรรม	23
4 3 การวิเคราะห์ปรัชญาในงานศิลปกรรมของไมเคิลแอนเจโล	34
5 1 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	92
ประวัติการศึกษา	94

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปประกอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย